

GODZINKA (37) *sb f*

o oraz a jasne.

sg N godzinka (10). ◇ G godzinki (9). ◇ A godzinkę (7). ◇ pl N godzinki (4). ◇ G godzinek (1).
◇ A godzinki (5). ◇ L godzinkach (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (cztery z tych samych przykładów) – XVII (z Cn) – XVIII w.

Dem. od „godzina”:

1. *Bliżej nie określony dłuższy lub krótszy odcinek czasowy; czas, pora, chwila, moment [niekiedy w nawiązaniu do znac. 1. i 2. GODZINA]; horula Murm, Mącz; horuncula Murm (28) : Murm 14; Mącz 158a; bo iuż muśiż liczyć y Cizioianus y godzinki/ ábyś powinności fwey nie omiełzkał. RejZwierc 38v; Ná cołmy bárzo łábi/ y mniemamy áby wśzytko zginąć miáło/ dla máley godzinki/ którą P. Bogu y chwale iego dáiem. SkarKaz 609b; Horoscopus – Okregi niebieskie wśtepujące. Godzinka ta którąmi fie narodzieli. Calep 488a.*

W połączeniu z liczebnikiem (3): RejPos 275; ANo człowiek počciwy á tho łáchetne łtworzenie łzkodá y iedney godzinki áby iá miał márnie łthraćić RejZwierc 62v, 108.

Frazy: »co godzinka« (1): Widząc że z nas też nędzniczek káždy/ Co godzinká to dołzdrewa záwždy/ A iż ni wzwie gdy fie vrwác muśi RejAp 199v.

»godzinka minie« (1): NIE wátpię: iże ták/ gdy godzinká minie: Ná zad fie powtore nigdy nienáwinie. WisznTr 35.

»godzinka nadejdzie« (1): Ze pod wyłokie niebá rzewliwy głós idzie/ Aż w tym iego ołtátnia godzinká nádeydzie. WisznTr 15.

»godzinki darmo schodzą« (1): Iaciem iáko excitarz co brząkam po łowie/ Ale wy wybijajcie więdzy zegárowie. By wam márnie godzinki dármno nie łchodziły/ Ktoreby wam k wieczoru potym záłzkodziły. RejZwierc 253.

»godzinka (na zegarze) uderzy, godzinkę zegar uderzy« (2 : 1): Bochwá ná to powinná łpołu pomnieć obá. Iż iáko tu godzinká namnieyłza vderzy/ To fie s kołá márna łmierć ná łzyię zámierzy. RejWiz 65; Bo iefliże iefth ná iákim vrzędzye iuż go záwždy pilnowác muśi/ á co którą godzinkę zegar vderzy to łbem miece by łzalony/ pilnując áby czáfu fwego nie omiełzkał. RejZwierc 158, 23v.

»godzinka upłynie« (2): Abowiem widzimy tho iáłnie iáko nam czás náłz márnie vplýwa/ á czo godzinká vplýnie tho iuż nie náłzá RejZwierc 103, 62v.

Zwrot: »godzinkę opuścić (a. upuścić« [szyk zmienny] (3): RejPos 275; bo thák w żywocie łwym iáko y w gołpódárłtwie iáko iednę godzinkę vpuściłz iuż śiá vpuściłz RejZwierc 108, 102v.

Wyrażenia: »godzinka dobra« (1): iż dla nyepłodu/ kthorym yá był pan Bog náwyedził/ zádney godzinki dobrej nyemyáłá/ fráłuyąc fie o płód GliczKsiqż C2v.

»każda godzinka« (4): Vważayże iac radzę/ tu káżdą godzinkę/ Bo áni fie obaczyłz/ kiedy połkniefz flinkę. RejZwierc 143; RejZwierc 62v [2 r.], 100.

»ostatnia godzinka« (1): WisznTr 15 cf »godzinka nadejdzie«.

»żadna godzinka« (3): GliczKsiqż C2v; A ták nie máłz tey zádney godzinki ábychmy tego pewni á iści byli áby nas iáka przygodá połtronna pothkác nie miáłá. RejZwierc 151v, 102v.

a. *W funkcji przysłówka: »godzinki« (1) :*

Wyrażenie: »żadnej godzinki« (1): że my te dzyeći ktore mamy w rzemyesle/ nye wiedzyem ich ktemu/ áby myály fie czego nyeforemnego vczyć/ nye dopuścżamy im práwi żadney godzinki proznowác *GliczKsiqż G6v*.

b. *Wyrażenia przyimkowe w funkcji przysłówka (4) :*

»na godzinkę« (3): *LatHar 664 cf* »na puł godzinki«.

~ *Wyrażenia:* »na każdą godzinkę« (1): Támże pirwey ochędoż/ tám płocz/ tám wycieray/ A ná każdą godzinkę/ tey łáźniey dozyeray. *RejZwierz 142*.

»na puł godzinki« (1): Więc áby fię ferce twoie ná puł godzinki/ álbo godzinkę/ trochę od zabaw świeckich vspokoilo. *LatHar 664*. ~

»przez godzinkę« [*w połączeniu z liczebnikiem*] (1): Oto Pan Bog moy [...] przez całą noc/ gorzką mękę ćierpieć raczył [...]: á ia y przez iedną godzinkę ftraży trzymác/ ábo w czuynoścí trwác przy nim nie mogę. *LatHar 49*.

2. *Określone przepisami liturgicznymi brewiarzowe modlitwy kapłańskie, odmawiane w Kościele katolickim w określonych godzinach [tylko pl] (9) :* Ták zámykác wżytkie modlitwy w tych Godzinkách. *LatHar 305, 302 źp, 314 marg, 742*.

Wyrażenie: »godzinki kościelne« (2): GODzinki te Kościelne tobie oddawamy/ Iezu Pánie/ y twoię w nich mękę wznawiamy. *LatHar 314, 302*.

a. *Modlitwy z nabożeństwem do Marii Panny; preces horariae, quae sub Deiparae nomine Deo offerentur Cn (3) :*

Zestawienie: »godzinki Panny Maryjej (a. Bogarodzice)« = *officium B.M.V. Cn (2): KrowObr 61v*; Iefzcze Málgorzácie czterzy fię látá niespełniły/ á czytác iufz y godzinki Pánny Bogárodzice mowić vmiálá. *SkarŻyw 159*.

α. *Zbiór modlitw do Marii Panny (1) :* Mamy Godzinki iey/ ták od Koncylium Kláremonteńfkiego/ iáko y zá rofkazánien Piufa piáte⁸⁰ Papieża/ ná świat pozytecznie wydáne *LatHar 506*.

Cf **GODZINA, GODZINECZKA**